

ժէքը իւր ընդհանուր մատենախօսական գնահատութեամբ որոշուած է, իսկ առանձին կէտերի ուղիղ կամ սխալ և նոր կամ յայտնի լինելը կնկատի ամեն մի ուսումնասիրող: Բայց իմ գնահատութեան շատ նկատողութեանց մէջ նա դժգոհում է մի երկուսից միայն. նախ որ նկատել եմ թէ չքննութեան նախապատրաստութիւնը Հ. Ստեփանէի թարգմանութեան յառաջաբանով է, և ուրանում է թէ ինքը այդպիսի բան ասած չունի. թող ապա կարդայ. «Այս անյաջող թարգմանութիւնից, բայց և սիրուն և հարուստ առաջաբանից և ծանօթութիւններից տեղեկացել եմ ուրիշների սրբազրութիւնները, կարծիքները և բացատրութիւնները (ըին)»: Եւ թէ որքան է հասկացել ուրիշների ասածները, պարզ նկատուում է նաև այս անգամ, վասն զի «վերաբանութեան» խնդիրը տեղի խնդիր է համարում և չէ հասկանում, որ իմաստը գտնելու համար են տեղափոխել այդ բառը:

Նախապատրաստութիւնը ակնարկելուց յետոյ յիշել էի այն ոգին, որով առաջնորդուում է հեղինակը և նկատել, որ ճշմարտասիրութեան համար պէտք է լինի այդ ոգին և ոչ խղճի կամ շահի տեսակէտով: Իսկ խղճի կամ շահի տեսակէտն, որ երկրորդն է և հեղինակը ուրանում է, ահա—էջ 71. ծան. տող 7. ներքևից. «Ես (հ. հեղինակը) յաւելացրի. Խորենացուն փոխարինող ուրիշ պատմութիւն չունինք դոնէ, ցանկալի էր որ մերոնք ձեռնհաս մարդիկդ դեռ աշխատէիք ի նպաստ Խորենացու»:

Հ. հեղինակը «տգեղ» է համարում այս «ակնարկը», բայց ինչո՞ւ տգեղ համարել ակնարկը և ոչ ակնարկեալը:

Վերջապէս հ. հեղինակը երկիւղ է կրում որ իւր ընթերցողները «աննպաստ կարծիք» կստանան այդ ամենից. բայց առանց այդ էլ դժուար թէ մի ընթերցողի կարողանայ ներշնչել իւր գրուածքի մասին իւր ունեցած կարծիքը: Խոնարհութիւն ընթերցողի առաջ!!! Խոնարհութիւնը այնքան մեծ զարդարանք է, որքան բարձր է խոնարհուողը:

Ա. Տէր-Միքէլեան

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՃԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

Առաջիկայ 1901 թուին լրանում է Հայոց լուստուրութեան

կամ ս. Էջմիածնի շինութեան հազար վեցհարիւրամեակը, ուստի և այդ առիթով «Լուսա» ի ներկայ համարում տպում ենք մեր հոգւոց լուսատուի և երանելի Հօր ս. Գրիգոր Լուսաւորչի կենսագրական մի տեսութիւն ՝ Ս. Էջմիածնի տասնեւվեցերորդ դարադարձը՝ վերնագրով, որ ուղարկուած է մեզ Կ. Պոլսի մի բարձրաստիճան և գիտնական եկեղեցականի կողմից:

«Լուս» նուիրողներ: Բարձր. Կ. Կորիւն վարդապետը մի օր. նուիրեց Սեանի վանքի մենաստանին:

Մեծ. պ. Գրիգոր Թումանեանցը մի օր. նուիրեց Թաւրիզի հայոց Հայկազեան-Թամարեան ուսումնարանին:

ԽՄԲԵՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՄԱՒԱՆՆԵՐ

„ՔԱՂՄԱՎՆՊ“ի խմբ. Մայիսի Համարը չենք ստացել:

„ՄԱՍՈՒՄ“իս. Չենք ստացել Թ. 1, 18:

„ՔԻՆՐԱՅՆ“իս. Չենք ստացել Թ. 6:

„ԱՆԱՀԻՏ“իս. Բ. տարուայ միայն յուշուար և փետրուար ամիսներէ տեարեւն ենք ստացել:

Szamosu'jvar-Armenia-ի խմբ. Ստացել ենք միայն 3-դ Համարը:

„ԱՐՇԱՆՈՅՄ“իս. 1—34 չենք ստացել ամենեւին, իսկ ապրիլ 8-էջ յետոյ դադարեցրել էք մեզ լրագրի առաջումը:

„ԺԱՂԻԿ“իս. Չենք ստացել Թ. Թ. 1—7, 12, 23, 27, 116, 122—146, իսկ մայիս 1-էջ յետ ամենեւին:

ՄՏԱՑՈՒԱԾ ԳՐ-ՔԵՐ

Աւագ շաբաթ Հայաստանեայց առաք. ս. եկեղեցւոյ. Նոր-Ջուղա 1895.

Նր. Շահագիզ. Մեքայէլ Ղ. Նալբանդեանց, կենս. Մոսկուա 1897.

Կ. Բասմաջեան. Պսակ մը Փրիդրիխ Միւլլերի գերեզմանին վրայ. Վենետիկ 1898.

Ղ. Տէր-Գրիգորեան. Շէյխ Ջաւադ. հրատ. «Աղբիւր-Տարազ»-ի Թիֆլիս 1899.

Յարութիւն Թումանեան. Մեյլե-Բէգլար. պատմ. պօէմա. Թիֆլիս 1899.

1900. Ընդարձակ օրացոյց Ազգային հիւանդանոցի Կ. Պոլիս.

Քրիս. Թաղէոսեան. Բանաստեղծութիւններ, հեղինակի պատկերով և կենս. ակնարկով, հրատ. Ը. Գողթնի. Մ. 1899.

II. Ростомашвили. Русско-грузинский энциклопедический словарь т. 1, 2, 3, 4. Тифлисъ 1898—1900.

Արշակ Տէր-Միքէլեան. Հայաստանեայց ս. եկեղեցու քրիստոնէականը. Թիֆլիս 1900.

Ն. Յարոյ. Բաց նամակ Թիֆլիսի Ներսիսեան Հայոց Հոգեւոր-դպրոցի այժմեան հոգաբարձութեան. Թիֆլիս 1899.

Հ. Ս. Էփրիկեան. Բնաշխարհիկ բառարան. Վենետիկ 1900.